

Det Norske
Kammerorkester



2014-2015

DET NORSKE KAMMERORKESTER

STYRET

Amund W. Skou, leder
Sigrun Vågeng
Svenning Vang
Paul A. Rabl
Kristin Skogen Lund
Frode Helgerud
Tom Remlov (fra høst 2014)
Knut Olav Klokk
Audun André Sandvik
Hans-Kristian Kjos Sørensen
Bjørn Nyman, vara
Ida Bryhn, vara

KUNSTNERISK LEDELSE

Terje Tønnesen, kunstnerisk leder
François Leleux, kunstnerisk gjesteleder

ADMINISTRASJON

Per Erik Kise Larsen, direktør
Harald Lien Gundersen, produksjonsansvarlig
Anniken Leegaard, administrasjonsleder
Euishin Kim, informasjons- og markedsansvarlig
Tore Skarvang, økonomi og regnskap

TILSKUDD

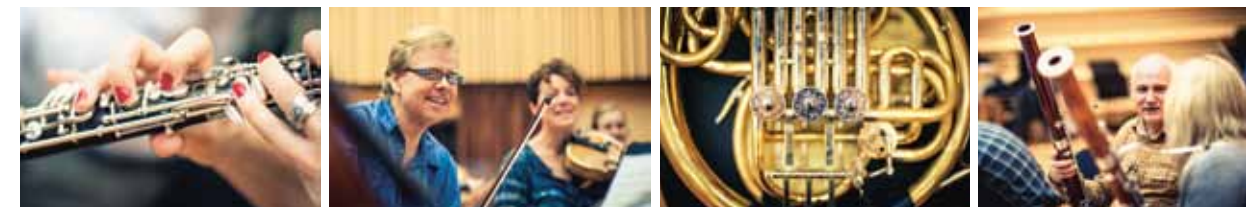
Det Norske Kammerorkester mottar tilskudd fra Kulturdepartementet og Oslo kommune.
Konsertene i Universitetets aula er i samarbeid med Universitetet i Oslo.

Det Norske Kammerorkester er støttet av Selvaags fond til almennyttige formål.

Design: Camilla S. Sletten
Foto: Mona Ødegård (der ikke annet er angitt)
Trykk: Kai Hansen Trykkeri as

INNHOOLD

Velkommen	4
Abonnement og billetter	8
Konsertoversikt 2014-2015	9
Risør kammermusikkfest	18
Intervju med François Leleux	20
To moderne Lindemann	25
Intervju med Asbjørn Schaathun	28





Velkommen til ny sesong med Det Norske Kammerorkester

Skal vi bry oss om jubileer som en viktig begrunnelse for det vi velger å programmere? Både ja og nei. Et komponistjubileum kan ha sin begrunnelse når kunstneren fortsatt er aktiv, men å bruke det som motiv for programmering ut over dette, kan fremstå mer som dårlig kreativitet enn godt programarbeid. Vi må ha andre og mer tungtveiende grunner for å velge musikk enn jubileumsmotivet. Holder ikke musikken i seg selv som den drivende faktor, kan vi egentlig bare la det være.

Denne sesongen skal vi imidlertid markere jubileet til en vi mener det er vel verdt å feire. En som i høyeste grad er i live, og som betyr spesielt mye for oss i vårt orkester. Terje Tønnesen fyller 60 år i slutten av februar 2015, og det er en begivenhet vi med glede deler med dere som vårt publikum. Terje er fiolinisten og kunstneren som valgte å bruke sine kunstneriske evner og krefter på Det Norske Kammerorkesteret, og som har utmeislet sitt kunstneriske «jag» sammen med musikerne her. Vi begynner å nærme oss 40 år siden oppstarten av ensemblet. Den gang Terje forlangte 100 timer med prøver før de med stolthet kunne møte sitt publikum med et repertoar det tok nærmere 3,5 timer å fremføre. Stor vilje fra starten av, og slik har det fortsatt frem til i dag, selv om både prøve- og konsertlengde er blitt vesentlig kortere – heldigvis!

Terje Tønnesen har våget å gå sin egen vei både som fiolinist og orkesterleder, utvikle sitt eget formspråk og sin egen spillestil som etter hvert også er blitt spillestilen til Kammerorkesteret. Ingen lettvinte løsninger, men nitid arbeid med enhver liten detalj. Alt har en mening eller funksjon. Om musikken selv ikke har det, så skaper Terje det. Han evner ofte både å overraske og begeistre med sitt arbeid. Slik er Terje en ener som stadig ser nytt der andre preges av rutinen. Den kreative prosess kan vare livet ut hos den som lar seg begeistre og fremdeles har forundringens barnlige blick på sine omgivelser.

Men Terje står ikke alene foran orkesteret kommende sesong. Vi starter med en av de aller mest interessante engelske fiolinister og spillende ledere når Anthony Marwood entrer podiet. Vi har stor tro på at han kan være en mann vi får jevnlig besøk av i årene som kommer. Og så er det selvsagt vår kunstneriske gjesteleder denne sesongen, oboisten François Leleux. De som ikke kjenner ham fra før, kan glede seg til obospill hinsides det en trodde var mulig. Les mer om François i siste del av vårt sesongprogram. Og så blir det gjenhør med Barnabas Kelemen, mange husker sikkert hans fantastiske Mozartspill fra forrige besøk.

I 2014 er det 150 år siden Richard Strauss ble født. Det feirer vi ikke som noe jubileum, men trekker derimot fram musikken hans som en viktig del av programmeringen våren 2015. Suiten for blåsere spilles på kammerkonserten, og to av hans orkesterverk; *Metamorfosene* for strykere og *Das Bürger als Edelmann*, tematiserer begge innholdet i to av Terje Tønnesens produksjoner. De tre verkene viser på mange måter samtidig tre ulike sider av denne senromantiske kjempen. *Metamorfosene* trekker vi spesielt frem som del av vårt store satsingsprosjekt neste sesong i det vi har kalt *Gates of Hell*. Her skal vi bevege oss i grenselandet mellom konsert, forestilling og utstilling. Uansett hva dere tenker å få med dere neste sesong, blir dette et *must!*

Per Erik Kise Larsen

Direktør

BLI ABONNENT, DET LØNNER SEG!

Du får et ferdig utvalgt program, fast konsertplass og billigere billetter – pluss det lille ekstra som lokker deg opp av sofaen.

ABONNENTENE FÅR:

- Rabatt på konsertbilletter og bytteordning hvis du ikke kan komme
- Fast plass i salen på de best tilgjengelige plassene
- Adgangstegn/billetter tilsendt – ingen billettøk!
- Invitasjon til egne arrangementer for abonnenter
- Forhåndsbestille billetter før det offisielle billettsalget åpner
- Rabatt på konserter som ikke inngår i abonnementet
- Rabatterte vennebilletter til utvalgte konserter

**For bestilling av abonnement eller mer info,
kontakt oss på adm@kammerorkesteret.no eller tlf 24 05 55 50**

Programoversikt 2014-2015



Billetter

ABONNEMENT

Totalabonnement (9 konserter) kr. 2850 (ordinær) og kr. 2700 (hønnør)
Aulaserien (6 konserter: konsert nr. 1,2,3,5,6 og 9) kr. 1900 (ordinær) og kr. 1750 (hønnør)
Gullabonnement (9 konserter) kr. 3600

Gullabonnement er til de som ønsker å gi et ekstra bidrag til orkesteret, og inneholder tilsvarende konserter som Totalabonnement.

For bestilling av abonnement eller mer info, kontakt oss på adm@kammerorkesteret.no eller tlf. 24 05 55 50.

LØSSALG

Ordinær pris: kr. 395
Hønnør: kr. 350
Student: kr. 120
Billettavgift er inkludert.

Kontakt Billettservice på tlf. 815 33 133 eller www.billettservice.no.



Oversikt konserter 2014-2015

TOTALABONNEMENT

Konsert nr 1	I lys av Beethoven	Universitetets aula	Tirsdag 16. september	kl 19:00
Konsert nr 2	Senromantisk kammermusikk	Universitetets aula	Tirsdag 14. oktober	Kl 19:00
Konsert nr 3	François Leleux	Universitetets aula	Tirsdag 11. november	Kl 19:00
Konsert nr 4	Julekonsert	Frogner kirke	Tirsdag 16. desember	Kl 19:00
Konsert nr 5	Nytt år med Mozart	Universitetets aula	Tirsdag 13. januar	Kl 19:00
Konsert nr 6	Stor teatermusikk	Universitetets aula	Tirsdag 3. mars	Kl 19:00
Konsert nr 7	Påskekonsert	Frogner kirke	Tirsdag 31. mars	Kl 19:00
Konsert nr 8	Gates of Hell	Sted ikke avklart	Tirsdag 21. april	Kl 19:00
Konsert nr 9	Kammerkonsert	Universitetets aula	Tirsdag 12. mai	Kl 19:00

AULASERIEN

Konsert nr 1	I lys av Beethoven	Universitetets aula	Tirsdag 16. september	Kl 19:00
Konsert nr 2	Senromantisk kammermusikk	Universitetets aula	Tirsdag 14. oktober	Kl 19:00
Konsert nr 3	François Leleux	Universitetets aula	Tirsdag 11. november	Kl 19:00
Konsert nr 5	Nytt år med Mozart	Universitetets aula	Tirsdag 13. januar	Kl 19:00
Konsert nr 6	Stor teatermusikk	Universitetets aula	Tirsdag 3. mars	Kl 19:00
Konsert nr 9	Kammerkonsert	Universitetets aula	Tirsdag 12. mai	Kl 19:00



1. I LYS AV BEETHOVEN

Anthony Marwood er hva man kan kalle en komplett fiolinist; en glimrende solist, en finstemt kammermusiker, og en av de få som behersker funksjonen som spillende leder. Til oss kommer han i alle tre rollene. Programmet er sammensatt av nytt og gammelt. Vi har invitert to norske komponister i hver sin generasjon til å skrive musikk til oss med Beethovens sene strykekvartetter som utgangspunkt. Den utfordringen tok både Maja Ratkje og Asbjørn Schaathun med glede med sin felles fascinasjon for den gamle mester.

Marwood fremstår som solist når vi i siste del av konserten spiller fiolinkonserten til Thomas Ades. Ades er en *wonder boy* i den klassiske musikkverden. I en alder av 43 år har han store operabestillinger fra Metropolitan, urfremføringer i Berlinfilharmonien, og dirigentoppdrag med verdens fremste orkestre. Marwood urfremførte Ades fiolinkonsert i 2005 under BBC Proms.

Maja Ratkje: Tale of Lead and Frozen Light (urfremføring)
Ludwig van Beethoven: Strykekvartett op. 127 og op. 135 (utvalgte satser)
Asbjørn Schaathun: Beethoven singt (urfremføring)
Thomas Ades: Fiolinkonsert

Det Norske Kammerorkester
Anthony Marwood leder og solist
Christian Eggen dirigent

TOTALABONNEMENT

AULASERIEN

TIRSDAG 16. SEPTEMBER KL 19:00
 Universitetets aula



Foto: Pia Johnson

2. SENROMANTISK KAMMERMUSIKK

Vi spiller to store kammermusikkverk av Dvořák denne sesongen, og først ut er hans klaverkvintett. Dvořák er på mange måter en fullkommen komponist i sin evne til å ta i bruk folkemusikken og omskape dette til noe av det mest sublimt av klassisk senromantikk. Komplekst og enkelt på samme tid, og med romantikkens livsbejaende melodilinjer er det ofte vanskelig å sitte stille på stolen til det hele er over.

Taneyev er vanskeligere å plassere i noen bås. Han var en kontrapunktisk mester med et stort intellekt i en tid med mange brytninger både politisk og kulturelt. Hans store teoretiske kapasitet har nesten kommet i veien for hans musikalske uttrykk, og gjennom det har han forblitt ukjent for de fleste av oss. Her er bøtter og spenn av nerve og intensitet, men også små lommer av musikalsk idyll og melankolske stemninger. Det hele spilt for oss av noen av våre fremste utøvere.

Sergei Taneyev: Klaverkvintett i g-moll
Antonín Dvořák: Klaverkvintett nr.2 i A-dur

Christian Ihle Hadland klaver
Henning Kraggerud fiolin
Catharina Chen fiolin
 Bratsjist fra Kammerorkesteret
Torunn Sæter Stavseng cello

TOTALABONNEMENT

AULASERIEN

TIRSDAG 14. OKTOBER KL 19:00
 Universitetets aula



Foto: Lars Opstad

Foto: Anders Bergersen

3. FRANÇOIS LELEUX

Årets kunstneriske gjesteleder er den franske oboisten François Leleux. Han tilhører en eksklusiv liten gruppe blåsere som i dag har en solistposisjon som ellers bare blir strykere og pianister til del. Hans posisjon er fullt fortjent, det forstår man fra første øyeblikk når han setter oboens spinkle rør til munnen. En tone like myk som en smørtenor, en pondus like sterk som en Wagner-sanger og en virtuositet på høyde med den raskeste lyriske koloratur.

I denne første konserten av tre med François Leleux, står Haydn sentralt. Obokonserten er riktignok noe usikkert hans verk, mens symfonien er et solid avtrykk « Sturm und Drang », noe som spesielt preger verkene hans i moll fra denne tiden mellom 1760 og 1770.

Johann Sebastian Bach: Orkestersonate no.1 i C-dur
Joseph Haydn: Obokonsert i C-dur
Arvo Pärt: Collage over B-A-C-H
Joseph Haydn: Symfoni nr. 44 i e-moll

Det Norske Kammerorkester
François Leleux leder og solist

TOTALABONNEMENT

AULASERIEN

TIRSDAG 11. NOVEMBER KL 19:00
Universitetets aula



4. JULEKONSERT

Det blir julekonsert på ungarsk vis når Barnabas Kelemen er tilbake som solist og spillende leder. Mange husker sikkert hans forrige besøk hos oss og et forrykende fiolinspill i blant annet Mozarts A-dur konsert.

Som vanlig blander vi forventninger til et juleprogram med musikk du vil bli overrasket å høre i en slik sammenheng. Vinteren fra Vivaldis årstider er så du føler kulden inn til beinmargen, mens Piazzolla er som en varmende bris fra den andre siden av kloden – bokstavelig talt. Slik er også vår julekonsert fylt i spennet mellom kulde og varme.

Giuseppe Torelli: Concerto grosso i g-moll op.8, nr. 6
Jean-Marie Leclair: Fiolinkonsert i g-moll op.10, nr.6
Sándor Veress: Transylvanske danser
Astor Piazzolla: Vinteren fra Fire årstider
Antonio Vivaldi: Vinteren fra Fire årstider

Det Norske Kammerorkester
Barnabas Kelemen leder og solist

TOTALABONNEMENT

TIRSDAG 16. DESEMBER KL 19:00
Frogner kirke





5. NYTT ÅR MED MOZART

Egentlig ingen nyttårskonsert, men vi liker å gå inn i det nye året med musikk som har en positiv og optimistisk valør. Mozart kan være alt, men selv i hans tristeste partier er det en grunnleggende optimisme og friskhet. François Leleux tar plass både inni og foran orkesteret i denne konserten, og har i tillegg invitert med seg sin favoritttharpist, Isabelle Moretti for å spille Mozarts dobbel-konsert op.299 transkribert for obo og harpe.

Og så avslutter vi med Prokofievs ungdomsverk og hyllest til Haydn og Mozart. Hans klassiske symfoni er et av de første i neoklassisk stil og et fargesprakende lite orkesterverk med all den virtuositet og livslyst vi alle ønsker at det nye året skal bringe.

Wolfgang Amadeus Mozart: Symfoni nr. 31 i D-dur
Wolfgang Amadeus Mozart: Konsert for obo og harpe i C-dur (transkribert)
Wolfgang Amadeus Mozart: Utdrag fra Tryllefløyten og Don Giovanni transkribert for obo og orkester
Sergei Prokofiev: Symfoni nr.1 i D-dur

Det Norske Kammerorkester
François Leleux leder og solist
Isabelle Moretti harpe

TOTALABONNEMENT
AULASERIEN

TIRSDAG 13. JANUAR KL 19:00
Universitetets aula



6. STOR TEATERMUSIKK

Konserten hvor vi feirer vår kunstneriske leder, Terje Tønnesens 60-års dag. Han har viet mye av sitt liv til orkesteret og sin kunstneriske åre har han villig delt med våre musikere og dere som vårt publikum gjennom mer enn 38 år!

Å feire Terje Tønnesen med teatermusikken til Molières skuespill om middelklassens dårskap passer strålende. Det er i spennet mellom høykultur og lavkultur at vår jublant trives aller best. Lullys originalmusikk til skuespillet og senere Strauss musikk med samme utgangspunkt, er begge sterke musikalske beretninger som står godt for seg selv uten teaterets virkemidler. Likevel har teaterets formspråk mange likhetstrekk med Terje Tønnesens musikalske univers og han bruker det både som inspirasjon og virkemiddel i det arbeidet han gjør som kunstnerisk leder av Det Norske Kammerorkester. Det håper vi han fortsetter med lenge enda!

Jean-Baptiste Lully: Utdrag fra Le Bourgeois Gentilhomme
Johann Sebastian Bach: Fiolinkonsert i E-dur
Richard Strauss: Der Bürger als Edelmann

Det Norske Kammerorkester
Terje Tønnesen leder

TOTALABONNEMENT
AULASERIEN

TIRSDAG 3. MARS KL 19:00
Universitetets aula



7. PÅSKEKONSERT

Påskekonserterne våre med Det Norske Solistkor har blitt en tradisjon. Koret tar stadige skritt mot en mer helprofesjonell tilværelse som ensemble, kvalitetsmessig har de vært der lenge. Derfor mener vi Solistkoret og Kammerorkesteret står godt til hverandre. Sammen skaper vi helt unike opplevelser når det store repertoaret for kor og orkester står på programmet.

**Johann Sebastian Bach: Messe i g-moll
(Luthersk messe nr. 3)**
Georg Friedrich Händel: Ode til ære for St. Cecilia

Det Norske Kammerorkester
Det Norske Solistkor
Lydia Teuscher sopran
James Gilchrist tenor
Bernard Labadie dirigent

TOTALABONNEMENT

TIRSDAG 31. MARS KL 19:00
Frogner kirke



Foto: Yngve Olsen Sæbbe

8. GATES OF HELL

Dette blir årets store kunstneriske stuntprosjekt for oss. Vi bygger videre på det vi gjorde forrige sesong med Schönbergs Verklærte Nacht. Denne gang går vi enda lenger når vi tar fatt på Auguste Rodins monumentale skulpturverk *Gates of Hell*. Monumentet består av 180 ulike figurer. Her skal vi både gestalte noen av figurene, og samtidig skape en historie som fører oss fra Rodins verden og inn i Dantes Inferno. Allegoriene er mange i dette prosjektet, og musikken gir oss abstrakte, men også konkrete, harmonisk følbare referanser både til krigens inferno og sorgen etter dens destruktive ødeleggelse.

Dmitri Sjostakovitsj: KammerSymfoni i c-moll
Johann Sebastian Bach: Utdrag fra Goldbergvariasjonene
Dmitri Sjostakovitsj: Utdrag fra klavertrio nr.2 i e-moll
Richard Strauss: Metamorfoser

Det Norske Kammerorkester
Terje Tønnesen leder

TOTALABONNEMENT

TIRSDAG 21. APRIL KL 19:00
Sted ikke avklart



9. KAMMERKONSERT

Vi avslutter konsertsesongen i Oslo med et overflødigshorn av kammermusikk for både blåsere og strykere. Ravel leker seg stilistisk med barokkens dansesuiter. Strauss gjør delvis det samme, men på adskillig mer tysk maner. Dvořák igjen skaper et svært slavisk tonespråk der han også velger å skue bakover, men med rokokkoens former som inspirasjon. Og midt i dette et av de mest sentrale kammermusikkverk for obo hvor vi for siste gang i denne omgang kan glede oss over François Leleux som sesongens kunstneriske leder.

Maurice Ravel: Le Tombeau de Couperin
Richard Strauss: Suite i B-dur
Wolfgang Amadeus Mozart: Obokvartett i F-dur
Antonin Dvořák: Serenade for blåsere i d-moll

Det Norske Kammerorkester
François Leleux leder og solist

TOTALABONNEMENT

AULASERIEN

TIRSDAG 12. MAI KL 19:00
Universitetets Aula



Foto: Liv Øvland



RISØR KAMMERMUSIKKFEST

24. – 29. JUNI 2014 • 23. – 28. JUNI 2015

Vår avslutning av sesongen skjer under Risør kammermusikkfest. Her har Kammerorkesteret nå vært festivalens faste orkester siden 2011. Festivalen er et eventyr for alle kammermusikkelskere og byr samtidig på mye godt stoff for et helt kammerorkester.



Med Risør som festivalby kan du leve midt i festivalen døgnet rundt,

velge å trekke deg tilbake til en stille gate, eller et svaberg. Musikken er uansett ikke langt unna.

I 2014 er tema for festivalen UBUDEN. Med det knytter vi musikk og ord til noe alle

mennesker har kjent på i ulike former. Gjennom våre festivaldager tar vi tak i noen av dem – fra det enkle og banale og til det som i sin ytterste konsekvens har handlet om liv eller død.

Med oss har vi musikere som Leif Ove Andsnes, David Hansen, Natalie Clein, Sharon Kam, Christian Ihle Hadland og mange flere.

Se også festivalens nettside: www.kammermusikkfest.no.

I 2015 feirer festivalen sitt 25-års jubileum med en rekke av de artistene som opp gjennom årene har medvirket. Da kan du bli med på en av de virkelig store musikkfestene denne sommeren.



François Leleux

OBOENS FRANSKE MESTER



Inntil jeg hørte François Leleux under Risør kammermusikkfest for noen år siden trodde jeg ikke det var mulig å spille obo på denne måten. Noen få ganger oppleves menneske og instrument som ett – slik var det her.

Bærende er imidlertid musikaliteten. Det gjør François Leleux til en utmerket gjesteleder for et orkester som vårt som gjerne forsker i klangverdener utenfor sitt eget instrument. Både som solist, men også fra sin posisjon som oboist i orkesteret, leder han ensemblet i tre ulike produksjoner gjennom sesongen.

Tidlig karriere

François Leleux plukket første gang opp oboen da han var seks år gammel. Det skjedde etter et møte med instrumentet da han besøkte musikkskolen i Roubaix, nær den franske byen Lille på grensen til Belgia. For ham var det ingen tvil om valget. Da han var 14 år gammel begynte han på musikkonservatoriet i Paris der hans medstudenter

var 6 – 10 år eldre enn ham. Det var da han skjønte at hans talent var stort nok til å kunne bli profesjonell musiker. Ett år senere satt han som vikar i *Orchestre National de Paris* under ledelse av Lorin Maazel. Kanskje hjalp det å være en av totalt syv søsken for å lære kunsten å kjempe seg frem til det man vil. Eller kanskje var det været på den sure og regnfulle franske vestkysten som holdt ham tilstrekkelig innendørs til å prioritere øving fremfor utelek med ball. Skjønt, hans andre barndomsdrømmer var å bli enten fotballspiller eller snekker. Fotballdrømmen la han på hylla i en alder av 14, mens snekkerarbeidet fremdeles blir ivarettatt gjennom kunsten å lage sine egne oborør, en kunst som til de grader er perfektionert når han setter sin

obo til munnen. Hvem skulle tro det kunne bli slik skjønnklang av to stykker bambusrør.

Sin første profesjonelle jobb fikk Leleux 18 år gammel da han ble solooboist ved operaen i Paris. Senere vant han jobben som solooboist i det bayerske radioorkesteret før veien videre ble å satse fullt og helt på en karriere som solist.

Solist i verdensformat

Leleux er i dag en av verdens fremste og mest ettertraktede blåsere «ute på veien» som solist og kammermusiker. Han spiller med de store orkestrene verden rundt, og er regelmessig å finne på festivalprogrammer så vel i Verbier som i Risør. I tillegg spiller han inn for Sony Classics både det klassiske

obo-repertoaret og mer populært repertoar som Mozarts opera-rier transkribert for obo. På mange måter står han svært godt til å etterfølge Martin Fröst som kunstnerisk gjesteleder hos oss; briljant på sitt instrument, åpen og leken som musiker, og en fordomsfri fortolker som evner å formidle musikken til sitt publikum. Jeg tror de begge elsker musikken og ikke minst elsker å dele den med andre.

Når han nå velger å påta seg rollen som kunstnerisk gjesteleder for Det Norske Kammerorkester, er det orkesterets internasjonale renommé og det samarbeidet orkesteret gjennom mange år har hatt med Leif Ove Andsnes som ligger bak. Festivalen i Risør har også vært en internasjonal møteplass og pådriver for å gjøre noen av verdens fremste solister kjent med orkesteret og dets musikere.

For det er musiseringen det hele handler om. Ønsket om å finne de beste å «leke» med, de som gir tilbake, er ivrige, lyttende, fleksible

og formbare, samtidig som de kan fronte sin egen kunstneriske integritet i dette samspillet. Et samspill som er vanskelig å balansere, men som når det gjør det, blir til strålende resultater. Det er her, i dette musikalske landskapet, François Leleux ønsker å være. Enkelt beskrevet som «the pleasure of making music together» som han uttaler på sin sjarmerende engelsk med fransk aksent.

Å lede fra oboistens plass

Som kunstnerisk leder får han orkesterets øyne vendt mot seg både i sin posisjon som solist, men også der han ønsker å stå som spillende leder når orkesterrepertoaret spilles. Han vil være en del av ensemblet, spille med fra sin sentrale posisjon som solooboist. Og egentlig er det litt merkelig at denne plassen ikke oftere fungerer som en lederposisjon, plassert midt i orkesteret som den er. Når det er sagt - solooboisten har i alle orkestre en helt unik plass. Ikke uten grunn har de ofte blitt karakterisert som orkesterets primadon-

ner der de på ulike vis ut fra sin personlighet har trukket orkesterets oppmerksomhet mot seg. Som dirigent må du forholde deg til konsert-mesteren, men sørg for Guds skyld også å holde deg inne med solooboisten om du vil ha en god produksjon. Fra sin plass styrer oboisten troppene bak strykerne, binder strykernes musikalske linjer videre til blåserne og sitter samtidig med de lengste og flotteste soloene i hele orkesterlitteraturen. Et orkester uten en god solo obo er som et fotballag uten en goalgetter. Det er altså ikke et unaturlig midtpunkt Leleux inntar når han plasserer seg som leder midt i orkesteret. Kort vei til alle grupper og med de fleste musikere foran seg kan han enkelt styre troppene med full oversikt og samtidig ha øyekontakt med de aller fleste. For oss i salen blir det spennende å høre og se om musikerne sammen med ham samtidig klarer å rette denne musikalske energien videre ut til oss. Leleux selv mener det mest spennende med et helt orkester kontra et mindre kammerensemble

er nettopp dette – å dele musikken med flere musikere for sammen å skape en annen kammermusikalsk dynamikk til glede for både musikere og publikum.

Repertoaret

Leleux har vært en viktig bidragsyter til å utvikle repertoaret for obo. Komponister som Nicolas Bacri, Thierry Pecou, og James MacMillan er noen av dem som har skrevet for ham. Samtidig står klassikerne nok hans hjerte nær, og hans 25 ulike cd-innspillinger forteller sitt språk. Her er stor variasjon i repertoaret, men Mozart går igjen i ulike stemninger – fra obokonsertene, via kammermusikk og til innspillingen med transkriberte arier fra Tryllefloyten og Don Giovanni.

Når Leleux kommer til oss, står også det klassiske repertoaret sentralt. På konserten i november er Haydn i sentrum med blant annet obo-konserten i C-dur på programmet. Det hele starter med Leleux plassert inne blant orkesterets musikere i Bachs vakre orkestersuite nr. 1. Her

blir vi altså kjent med Leleux både som solist og som spillende leder.

I januar 2015 lar han Mozart i feststemning ta oss med inn i det nye året. Med seg har han en av sine favorittmusikere, den franske harpisten Isabelle Moretti. «*She is an amazing artist, loving the Harp and sharing this immense ability to bring us into another world*» - sier Leleux selv om henne. Sammen gjør de et lite «tyveri» ved å spille dobbeltkonserten til Mozart opprinnelig skrevet for fløyte og harpe. Og Leleux stjeler uhemmet videre når opera-rier fra Tryllefloyten og Don Giovanni triller ut av hans obo i samspill med orkesteret. Oboen er et forførerisk instrument!

I mai står imidlertid kammermusikken mest sentralt. En av de viktige grunnene til å invitere kunstneriske gjesteledere er muligheten det gir våre musikere å spille kammermusikk på et høyt internasjonalt nivå. Leleux selv mener dette er noe av det mest intense og krevende repertoaret som finnes, og konserten

avsluttes da også med et fyrverkeri av et kammermusikkverk i Dvořáks serenade for blåsere, cello og bass. Det er selvsagt både stas og lærerikt for musikerne våre å spille med kapasiteter som Fröst og Leleux. Det gir oss samtidig muligheten til å presentere et kammermusikk-repertoar som sjelden spilles på konsert på dette nivået, til glede for vårt publikum.

Familieliv

På hjemmebane leves livet med fiolinisten Lisa Batiashvili. Hun er ingen hvem som helst på sitt instrument, og er neste sesong Artist in Residence hos New York filharmonien. Vi synes det kler både dem og oss godt at to så flotte ensembler har fått hver sin del av ekteparet i denne rollen samme sesong. Det er nok en komplisert kabal som skal legges ved kjøkkenbordet hjemme i München, kun et steinkast unna byens store konsertsal Gasteig. En liten datter med begavelse i tegning og en sønn som kanskje viser seg å kunne bli musiker, krever sitt i familieplanleggingen. Men begge

har de en grunnleggende vilje til å tilrettelegge for hverandre slik at familien og karrieren lar seg forene. Ett av prinsippene er at de ikke påtar seg oppdrag sammen lenger, men prøver å legge opp slik at én alltid er hjemme.

Når jeg ber François beskrive hva

han liker ved Lisas fiolinspill sier han enkelt slik bare en franskmann kan; «*She is like an angel on earth. Time is stopping when she plays, and the force of nature is in her hands*».

La oss håpe at tiden kan stå stille en stakket stund også når François

Leleux inntar podiet i Aulaen sammen med vårt orkester kommende høst. Jeg skal i alle fall holde pusten når han bryter naturens lovmessighet med sine eviglange fraser i en klangverden av de sjeldne.

PER ERIK KISE LARSEN



TO MODERNE LINDEMENN

Det er ikke lett å samle Terje Tønnesen og Audun Sandvik, når de da ikke musiserer sammen med stor presisjon. Men omsider møtes de til lunsj i en julepyntet kantine på NRK Marienlyst, hvor Audun er ansatt som solocellist i Kringkastingsorkestret. Vinnerne av årets Lindemanpris skinner om kapp med adventslysene. Utmerkelsen gis hvert år. Den administreres av Lindemans legat ved Norges musikkhøgskole, som Ludvig Mathias Lindeman (1812-1887) i sin tid la grunnlaget for. Han var en fremragende organist og komponist, med visjoner for et norsk musikkliv. Juryen delte prisen (på 150 000 kroner) mellom Tønnesen og hans hjertebarn: Det Norske Kammerorkester.

«Jeg fikk vite om tildelingen med ærefrykt og beven», forteller Terje. «Prisen nyter høy respekt innad i musikkmiljøet. Jeg er overveldet over oppmerksomheten.»

Vinnerne skulle deretter utpeke mottageren av De Unges Lindemanpris (50 000 kroner). «Det var innlysende at den måtte gå til Audun Sandvik», sier Tønnesen. «Ikke bare er han en usedvanlig dyktig ung musiker – dem har vi heldigvis flere av –, men Audun har en merverdi i kraft av sin unike skaperevne og vitalitet. Han har en oppfinnsom og leken innstilling til det å formidle musikk og å pønse ut repertoar og presentasjonsformer. Det vil bli svært viktig i fremtidens musikkliv.»





«Som et 100% statsstøttet ensemble, har vi ansvar for å opptre for helt ulike grupper,» parerer Audun. For tre år siden stod han bak en helaften på jazzklubben BLÅ. Han satte sammen Det Norske Kammerorkester, en komponist og en D.J. til å fremføre «house»-musikk. «Vi nådde et helt nytt publikum og fikk umiddelbare og begeistrede reaksjoner som ikke alltid skjer innen klassiske rammer.» Audun lener seg

ivrig fremover bordet: «Vi må UT dit folk er!» Han er nettopp kommet hjem fra en strykekvartett-turné i Dehli og Hyderabad. «Musikk i India er noe opphøyet, folk tar av seg skoene når de spiller eller lytter. Opptil tusen skolebarn av gangen satt som tente lys. Snakk om kick.»

Audun planla også kammerorkestrets forestilling i 2009 med skuespiller Terje («Mytekalenderen») Nordby. Der ble legender presentert i lys av urteplanten kvann. Audun laget en «kvann-doo» som hans bror spilte på (inspirert av det australske folkeinstrumentet didgeridoo), og orkestret fremførte både folkemusikk og Gustav Mahler.

I den kronisk innovative Tønnesen har Audun funnet både forbilde og sparringspartner. Vi finner den samme gløden i prisvinnerens blikk

som i deres spill. Terje husker at Audun utmerket seg allerede som student ved Musikkhøgskolen, hvor Terje ledet studentorkestret. Audun ble godkjent i kammerorkesteret i 2004. «Jeg kjente nesten ingen av musikerne. Vi øvde på Beethovens strykekvartett opus 132 i en nedlagt sjokoladefabrikk på Carl Berner. Helt uventet måtte de andre cellistene og en bassist forlate prøven. Jeg satt alene igjen som «grovstryker» – med hjerteklapp. Terje dro hjem etter øvelsen uten å si noe. Jeg var sikker på at løpet var kjørt!» ler Audun på klingende bergensk. Men siden ble han i kammerorkesteret, idag sogar som styremedlem. «Ingen musiker er fast ansatt i kammerorkesteret. Det gir en egen skjerping. Ingen tar for gitt at de sitter trygt. Det blir viktig å tilføre noe til ensemblet.»

til å spille, går fremdeles langsomt. Det klassiske musikklivet har ennå ikke tatt «det store spranget» med tanke på presentasjonsformer og profil.»

Tønnesen er det dårligste eksemplet på sin egen påstand. Ikke bare ble han på 70-tallet beskrevet som den nye Paganini; han må være den mest nytenkende, vidtfavnende og erfarne klassiske stryker/-ensembleleder vi har i Norge. «Jeg tenker mye over hvor lenge jeg bør fortsette som leder. Men etter 40 år kjenner jeg kodene og er blitt mye mer effektiv. Autoriteten vokser selvsagt med trygghet i rollen. Mitt våpen er å kjenne partituret ut og inn.»

Kammerorkesteret samarbeider med mimekunstnere og skuespillere, fremfører «Holbergsuiten» dansende, spiller uten noter og omformer kjente verker av komponister som Vivaldi og Lully. – «Jeg tenker musikk som teatre hendelsesforløp», sier Terje. «Til våren skal orkestret samarbeide med teater- og mime-pedagog Bud Beyer for å

«Er det noen forskjell mellom min og forrige generasjon musikere?» spør han Terje. «Instrumentalt er dere utvilsomt bedre,» lyder svaret. «Men den utenom-musikalske utviklingen, utover det å bli knallgod

øke kroppsbevisstheten. Vi planlegger et «Rodin-museum» hvor musikerne utgjør skulpturene.»

– Terjes fantasi og uttrykkskraften i kammerorkesteret har formet meg enormt. Jeg håper han blir stadig mer kompromissløs», tilføyer Audun.

Så bærer det ut i vinteren: Audun til tv-opptak til Kringkastingsorkestrets julekonsert, og senere sonatecd-innspilling med pianist Sveinung Bjelland. Terje gleder seg til å være solist i Beethovens fiolinkonsert med Oslo-filharmonien.

Også Ludvig Mathias Lindeman var en ettertraktet solist og improvisatør. Ved åpningen av orgelet i Royal Albert Hall i 1871, fremstod han som virtuos på instrumentet – minst på høyde med Bruckner og Saint-Saens – til glitrende kritikker. Kammerorkesteret har flere ganger opptrådt i den samme salen. Det klinger godt i mester Lindemans fotefar!

NORA TAKSDAL

– Terjes fantasi og uttrykkskraften i kammerorkesteret har formet meg enormt. Jeg håper han blir stadig mer kompromissløs», tilføyer Audun.

Så bærer det ut i vinteren: Audun til tv-opptak til Kringkastingsorkestrets julekonsert, og senere sonatecd-innspilling med pianist Sveinung Bjelland. Terje gleder seg til å være solist i Beethovens fiolinkonsert med Oslo-filharmonien.

Også Ludvig Mathias Lindeman var en ettertraktet solist og improvisatør. Ved åpningen av orgelet i Royal Albert Hall i 1871, fremstod han som virtuos på instrumentet – minst på høyde med Bruckner og Saint-Saens – til glitrende kritikker. Kammerorkesteret har flere ganger opptrådt i den samme salen. Det klinger godt i mester Lindemans fotefar!

NORA TAKSDAL

Arbeidsidealer

Beethovens strykekvartett op. 127 er utgangspunkt for Asbjørn Schaathuns nye verk for Det Norske Kammerorkester. – Som å stange hodet i en betongmur, forteller han i samtale med Emil Bernhardt.

Da den eksperimentelle komponisten Mauricio Kagel fikk bestilling på et verk til Beethoven-jubileet i 1970, laget han en film. Den fikk tittelen *Ludwig van* – som om etternavnet nærmest blendet. Å nærme seg historien og bildet av den store komponisten er utfordrende.

Når Asbjørn Schaathun, norsk komponist og professor ved Norges musikkhøgskole, nå skal skrive for Det Norske Kammerorkester med utgangspunkt i Beethoven, får han kjenne på dette. Strykekvartetten i Ess-dur op. 127 er den første av de såkalt sene kvartettene, og hører til verkene som har etablert Beethovens storhet.

Hvordan nærmer man seg Beethoven i dag?

– Det er en forferdelig oppgave! utbryter Schaathun. – Samtidig er det selvsagt inspirerende, og som programidé er det morsomt å tenke seg dialoger på tvers av historien. For komponisten er det derimot til tider vanskelig arbeid.

Hvordan går du frem?

– Man snakker gjerne om «å skrive over» andre verk. I enkelte tilfeller er det lett å tenke seg at man kan fylle ut og kommentere. For eksempel har jeg ofte tenkt meg det som en mulighet med Fartein Valen som

– med all respekt – kan sies til tider å «mangle noe» i sine partiturer; det er i hvert fall noe plass mellom hans spinkle notelinjer. Med Beethoven, og særlig sen Beethoven, er det imidlertid annerledes. Her er alt mettet med innhold, hver eneste frase har karakter.

Altså Beethovens storhet igjen. Hvordan kan man forstå og møte den i dag? Som Kagels film er et eksempel på, har samtidsmusikken gjerne stilt kritiske spørsmål som utfordrer det mytologiske. Men uten noe ønske om å redusere Beethoven til myte, må vi spørre: Kan ikke denne karakteren, styrken i Beethovens materiale, også utfordres?





Foto: Tine Harden

– Jo, og det finnes mange, delvis etablerte, teknikker, forklarer Schaathun. – Man kan legge seg tett opp til originalen, man kan sitere, og man skape ulike former for dans, for eksempel ved å sette det wienerklassiske tonespråket opp mot mer moderne spilleteknikker, en slags fremmedgjøring i teaterets ånd. Men ingenting av dette passer egentlig meg i denne sammenhengen. Én ting er at det ikke lar seg gjøre å bruke Beethoven som et eller annet «funnet objekt» så å si, til det er musikken rett og slett for sterk. En annen ting er at det er mye mer interessant å gå inn i Beethovens strukturer. Han skrev toner, og det har jeg også tenkt å gjøre.

Det må du utdype!

– Det er egentlig helt konkret: Jeg studerer Beethovens partitur, trekker ut strukturer og putter dem inn i mine «maskiner» som bearbeider dem etter visse prosedyrer. Resultatet kan f.eks. bli en tykk, uoverskuelig blokk av toner der Beethovens tråder riktignok inngår,

men ikke lenger er synlige eller gjenkjennelige. Mitt arbeid består dels i å lete meg tilbake til disse trådene, dels i å arbeide videre med dem. Slik sett kan du si at jeg bare arbeider videre i klangen der Beethoven slapp.

Man sier gjerne at sen Beethoven er vanskelig tilgjengelig. Men hva går denne vanskeligheten egentlig ut på?

– Det er ikke så lett å svare på. Jeg kjenner også godt trenede lyttere som synes denne musikken yter motstand. Selv tror jeg det har å gjøre med hvordan Beethoven tynner og ofte overskrider klassikkens proporsjoner. En tysk analytiker viste dette ved å sammenligne klassisk frasestruktur med det Beethoven gjør i de sene kvartettene. Da ble det helt åpenbart at Beethoven sprengte formene.

Det er vel også noe med måten han bearbeider materialet på?

– Ja, og her ligger selve imperativet bak Beethovens musikk. Han

strevde med materialet, men det var også meningen for ham: Komponering er å undersøke materialet, presse det til yttergrensen og ikke la seg hindre av ytre faktorer som varighet eller instrumentenes omfang. Vi kjenner Beethovens replikk til den stakkars fiolinisten som pekte på de vanskelige notene. «Hva betyr vel din dumme fiolin når den Allmektige taler til meg?» skal Beethoven ha sagt. Ikke så dumt egentlig, humrer Schaathun, men legger til: Utsagnet viser egentlig til alvoret som ligger bak hele hans virksomhet; han skulle til bunns i sakene!

Idealet om bearbeiding av materialet vender tilbake i kunstmusikken helt frem til vår egen tid. Schaathun påpeker at det er helt sentralt også hos hans store ungdomshelt, Igor Stravinskij. Han klarte utrolig nok å kombinere utforskning av materialet med sprudlende underholdning.

– Det er også dette idealet om muskalsk arbeid som gjør Karlheinz Stockhausen til en slags Beethoven

for vår tid. Også hos ham ser du denne viljen til å gå helt ut, som om han skal gjennom hele alfabetet i hvert eneste stykke. Du finner det også hos den noe yngre Helmut Lachenmann. Det dreier seg om en slags prekær intensitet som springer ut av en indre glød.

Samtidig kan det være noe motstandsfullt her. Kan samtidsmusikkens marginalisering og rykte som utilgjengelig føres tilbake til Beethoven?

– Til en viss grad. Med den vekten Beethoven legger på kvartettformatet, blir det på en måte uttømt. Samtidig skal vi ikke glemme at selv om Beethoven kunne være suveren, måtte også han sørge for å tilpasse seg samtidens og publikums forventninger. Det kan være noe å ha i bakhodet for oss som samtidens komponister også, avslutter Schaathun.



Det Norske Kammerorkesters venner

Foreningens formål er å støtte orkesteret økonomisk og praktisk, samt være med på å gjøre orkesteret kjent for et større publikum.

Venneforeningen arrangerer huskonsserter og inviterer til sosialt samvær for medlemmene.

Vi arrangerer fellesreiser ved enkelte av orkesterets turneer, og medlemmene har tilgang til orkesterets prøver. Som medlem får du også sesongprogrammet fritt tilsendt i posten.

Kontakt venneforeningen ved
Turi Langeland på epost: turilan@online.no

Enkeltmedlemskap kr 250 pr år
Medlemskap for par kr 425 pr år
Studenter/skoleelever kr 150 pr år

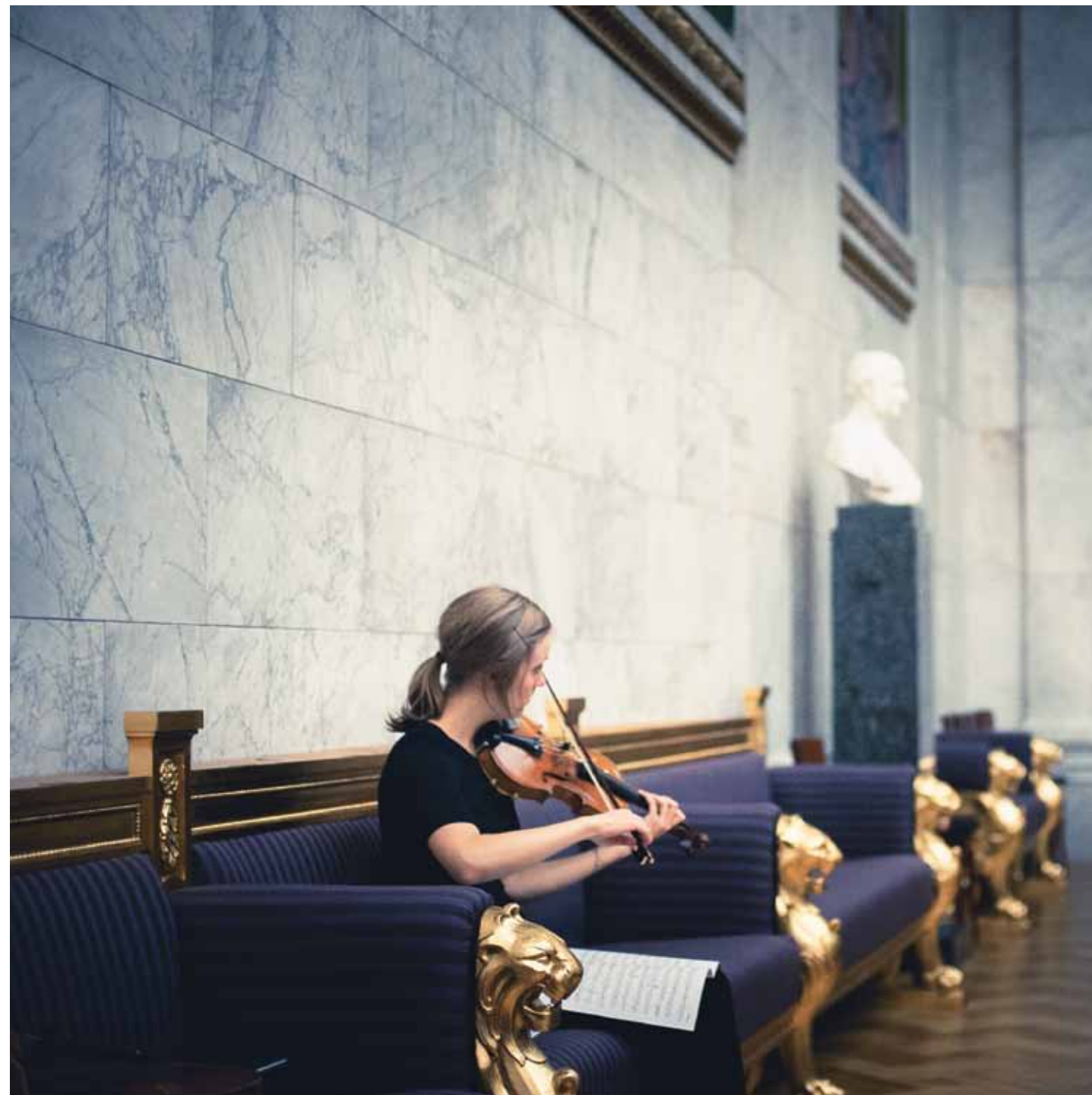


FOTO INDEX

Der ikke annet er angitt er fotograf Mona Ødegård

SIDE	BILDE NR	HVEM/HVA
Cover		Terje Tønnesen
3	2	Stig Ove Ose, Ida Bryhn
	4	Per Hannisdal, Kari Foss
4		Per Erik Kise Larsen
8	1	Kristina Kiss, Mari Poll
	2	Terje Tønnesen
	3	Åshild Breie Nyhus, Inga Byrkjeland, Glenn Gordon, Cecilia Götestam, Marius Flatby
	4	Daniel Bard
10		Terje Tønnesen med DNK musikere under prøven i prøvesalen, Den Norske Opera og Ballett
13		Christina Dimbodius
14		Ida Bryhn
17		Jan Olav Martinsens horn og sko
19		Fra Risør kammermusikkfest Foto: Liv Øvland
20		François Leleux Foto: Uwe Ahrens
24		François Leleux Foto: Uwe Ahrens
25 - 26		Audun Sandvik og Terje Tønnesen Foto: Jun Sasaki
28 - 29		Asbjørn Schaathun Foto: Tine Harden
32	1	Cecillie Løken
	2	DNK i Universitetets aula
	3	Inga Byrkjeland
	4	Camilla Kjøll, André Orvik, Melinda Csenki
33		Oda Gihle Hilde
35	1	Terje Tønnesen, Camilla Kjøll
	2	Bård Monsen
	3	Terje Tønnesen
	4	Daniel Bard
Bakside		Christina Dimbodius' fiolin og sko





Det Norske Kammerorkester
Tlf. + 47 24 05 55 50
adm@kammerorkesteret.no
www.kammerorkesteret.no

Det Norske
Kammerorkester

